

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 281
Vår ref.: 20/47239-14
Saksbehandler: Per Magne Mikaelson
Dato: 28.12.2020

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 281- Ny vurdering av fly fra Storbritannia – Frist 28.12.2020 kl. 9

Vedlagt finnes svar på dette oppdraget.

Viser til dialog om utsatt frist.

HelseDirektoratets anbefaling i det vedlagte svaret:

- HelseDirektoratet vurderer det slik at restriksjonene i covid-19-forskriften § 8 a knyttet til personer som ankommer med direktefly fra Storbritannia kan opphøre. Dette forutsetter at nødvendige kontrolltiltak er etablert og sikret tilstrekkelig kapasitet.
- Disse tiltakene omfatter individuell kontroll av alle innreisende, informasjon om karanteneregler og utfylling av skjema om hvor karantenen skal gjennomføres samt at dette er egnet og i tråd med regelverket.
- Videre skal de testes for covid-19 i henhold til forskriften, det vises her til oppdrag 279. Registreringsskjema må oversendes kommunen hvor karantenen skal gjennomføres slik at nødvendig oppfølging og kontroll kan finne sted.
- Så snart justissektoren kan bekrefte at de tiltakene de er ansvarlige for er etablert og at det er sikret tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre tiltakene, kan HelseDirektoratet på 24-timers varsel etablere nødvendig testkapasitet ved de aktuelle flyplassene.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 281 - Ny vurdering av fly fra Storbritannia – Frist 28.12.2020 kl. 9

Oppdrag 281

Det vises til svar på oppdrag 277 del a.

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om en ny vurdering av om restriksjonene i covid-19-forskriften § 8 a knyttet til personer som ankommer med direktefly fra Storbritannia bør videreføres etter 29. desember 2020 kl. 12:00, og i så all hvor lenge.

*Frist for oppdraget: **Mandag 28. desember kl. 09.00***

Kontaktperson HOD: Tjaarke Hopen.

Oppsummering av råd fra Folkehelseinstituttet

- Det er ikke grunn til å forlenge stans av flyvninger fra UK så snart man kan teste denne gruppen ved ankomst og etter 7 dager og har strammet inn unntakene fra karantene.
- Reisende fra UK vil kunne bruke ulike reiseruter til Norge. Det er den intensiverte testing og innstramning av karantenerregelverket som vil ha størst effekt for å begrense import av kjente og ukjente virusmutasjoner til landet.
- Det er sannsynlig at den nye varianten også finnes i andre land. Det er derfor viktig å sikre god etterlevelse av karantenekravene for *alle* tilreisende fra land med høy forekomst av smitte.
- Følgende tiltak er allerede innført fra den 21.12; for innreisende fra Storbritannia over 12 år, stilles det fra 21. desember krav om PCR-test innen et døgn etter ankomst i Norge og deretter ny test tidligst dag 7 etter innreise. Barn under 12 år anbefales samme testregime som andre innreisende fra Storbritannia. Ved positiv test bør nærkontakter testes straks. Hvis helgenomsekvensering viser at indeks har ny variant av SARS-CoV2, bør nærkontaktene testes på nytt på dag 7.

(Se vedlegg for Folkehelseinstituttets samlede vurderinger).

Helsedirektoratets vurderinger

Situasjonen i Europa er utfordrende, og smittepresset er nå høyt i de fleste land. Helsedirektoratet vurderer den generelle smittesituasjonen i Norge som ustabil med en lett stigning av smittetallene.

Helsedirektoratet viser til FHIs rapport "Nye varianter av SARS-CoV-2: Kunnskap, risiko og respons" av den 27.12.20. Rapporten viser at Storbritannia ikke har klart å stanse smittespredningen i landet selv med omfattende tiltak (tier 3-4 for hele eller deler av landet). Det beskrives videre at det er usikkert om gjeldende norske tiltak vil være tilstrekkelige til å holde et mer smittsomt virus under kontroll. Det skrives blant annet:

Vi ser at biologiske forhold ved viruset og virusets interaksjon med immunforsvaret kan påvirke tre av faktorene:

- *Smittsomheten β kan øke ved for eksempel større virusmengde i luftveiene eller bedre binding av viruset til reseptorer i luftveiene. Man kan også se for seg at en lengre presymptomatisk smittsom periode øker smittsomheten.*
- *Varigheten av smittsom periode D kan øke ved for eksempel større virusmengde over tid.*
- *Andelen mottakelige x kan øke ved at viruset er så forandret at tidligere immunitet (fra sykdom eller vaksinasjon) blir mindre verdt.*

Hvis R øker på denne måten, vil det krevd mer å presse den ned igjen til under 1 gjennom tiltak for:

- *bedre hygiene som reduserer smittsomhet β ,*
- *lavere kontakthypighet c gjennom isolering, karantene og generelle kontaktreduserende tiltak, og*
- *mer vaksinasjon med vaksiner som beskytter mot smitte og smittsomhet og sender andelen mottakelige x .*

Dersom den nye varianten etablerer seg i Norge vil vi derfor antageligvis måtte gjeninnføre eller forsterke tiltakene som ble iverksatt i mars 2020 for å slå ned spredningen.

Fra FHIs risikorapport fremheves følgende:

Vi har over tid sett at det foregår import av virus til Norge, selv med utstrakt karantene. Sannsynligheten blir enda høyere med et mer smittsomt virus. Det kreves nok betydelig strengere innreisetiltak og færre unntak dersom man sikkert skal holde variantene ute. Konsekvensene kan bli store hvis variantene importeres og får spre seg i Norge.

*Vi vurderer at det er høy sannsynlighet for at den engelske og den sør-afrikanske varianten før eller seinere vil spre seg til Norge. Dette kan få moderate til store konsekvenser alt etter hvor lett den er å holde under kontroll. **Risikoen er dermed moderat til høy.** Vi har stor tiltro til en slik vurdering.*

Når det gjelder valg av videre strategi slutter vi oss til FHIs risikovurdering:

Målet og prinsippene for regjeringens strategi bør ligge fast: epidemien skal holdes under kontroll slik at helsetjenestens kapasitet ikke overbelastes. Hvis og når disse mer smittsomme variantene kommer til landet og eventuelt får større utbredelse, vil det kreve mer å holde dem under kontroll.

Siden variantene trolig ikke er utbredt i større grad i landet, og det vil ta noe tid før de etablerer og sprer seg her, er det tid til å ta strategiske valg. Vårt råd er at man forsøker å forsinke introduksjon og spredning av variantene i Norge så lenge som mulig med tiltak som ikke har helt urimelig tiltaksbyrde. Det er minst tre grunner til dette:

- *Kommunene og sykehusene kan med støtte fra Folkehelseinstituttet rekke å vaksinere flere av dem som særlig er i fare for alvorlig forløp og flere vanskelig erstattbare helsepersonell i kritiske funksjoner. Hver uke teller.*
- *Kommunene kan rekke å utvide kapasitet for testing og smitteoppsporing og for målrettede, kontaktreduserende tiltak.*
- *Sykehusene kan rekke å bygge mer lett mobiliserbar kapasitet for intensivbehandling.*

Funnet av den påviste mutanten i UK vil kunne forverre situasjonen vesentlig med en økning av R på 0,4 dersom denne får fotfeste i befolkningen. Beregninger som tidligere er foretatt med R i denne størrelsesorden viser at dette vil kunne utfordre kapasiteten i både kommuner og spesialisthelsetjenesten til langt ut over dagens kapasitet. Vi vet nå at denne mutanten er funnet i flere land, slik at ensidig fokus på innreisende fra UK på sikt ikke vil være tilstrekkelig.

Erfaringen med de manuelle listene som oversendes fra grensekontrollen/politiet er svært variabel, og i mange tilfeller ikke egnet til å spore de aktuelle personene.

Helsedirektoratets anbefaling

Helsedirektoratet vurderer det slik at restriksjonene i covid-19-forskriften § 8 a knyttet til personer som ankommer med direktefly fra Storbritannia kan opphøre. Dette forutsetter at nødvendige kontrolltiltak er etablert og sikret tilstrekkelig kapasitet.

Disse tiltakene omfatter individuell kontroll av alle innreisende, informasjon om karantenereregler og utfylling av skjema om hvor karantenen skal gjennomføres samt at dette er egnet og i tråd med regelverket.

Videre skal de testes for covid-19 i henhold til forskriften, det vises her til oppdrag 279. Registreringsskjema må oversendes kommunen hvor karantenen skal gjennomføres slik at nødvendig oppfølging og kontroll kan finne sted.

Så snart justissektoren kan bekrefte at de tiltakene de er ansvarlige for er etablert og at det er sikret tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre tiltakene, kan Helsedirektoratet på 24-timers varsel etablere nødvendig testkapasitet ved de aktuelle flyplassene.

Oppdragstekst

Det vises til svar på oppdrag 277 del a.

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om en ny vurdering av om restriksjonene i covid-19-forskriften § 8 a knyttet til personer som ankommer med direktefly fra Storbritannia bør videreføres etter 29. desember 2020 kl. 12:00, og i så all hvor lenge.

Frist for oppdraget: Mandag 28. desember kl. 09.00

Kontaktperson HOD: Tjaarke Hopen.

Oppsummering av FHIs innspill

- Det er ikke grunn til å forlenge stans av flyvninger fra UK så snart man kan teste denne gruppen ved ankomst og etter 7 dager og har strammet inn unntakene fra karantene.
- Reisende fra UK vil kunne bruke ulike reiseruter til Norge. Det er den intensiverte testing og innstramning av karantenerregelverket som vil ha størst effekt for å begrense import av kjente og ukjente virusmutasjoner til landet.
- Det er sannsynlig at den nye varianten også finnes i andre land. Det er derfor viktig å sikre god etterlevelse av karantenekravene for *alle* tilreisende fra land med høy forekomst av smitte.
- Følgende tiltak er allerede innført fra den 21.12; for innreisende fra Storbritannia over 12 år, stilles det fra 21. desember krav om PCR-test innen et døgn etter ankomst i Norge og deretter ny test tidligst dag 7 etter innreise. Barn under 12 år anbefales samme testregime som andre innreisende fra Storbritannia. Ved positiv test bør nærkontakter testes straks. Hvis helgenomsekvensering viser at indeks har ny variant av SARS-CoV2, bør nærkontaktene testes på nytt på dag 7.

Henvvisning til FHIs svar på oppdrag 272 og 275 og 277 del a

I oppdrag 272 og 277a påpekte vi at det er sannsynlig at den aktuelle varianten finnes i flere land, og viktigheten av å fortsette arbeidet som allerede er i gang med å redusere risiko for importsmitte generelt. Da forebygger vi import av virus av alle varianter, også fra land som ikke har virusovervåking med helgenomsekvensering.

Vi skrev også at det beste for å hindre import av ny virusvariant fra UK er å:

1. Styrke etterlevelse av karantenereglene og informasjon om dette til reisende fra Storbritannia (det vil si alle som har hatt opphold i Storbritannia siste 14 dager).

2. Øke testing for reisende fra UK. Generelt anbefaler vi, i tillegg til eksisterende restriksjoner, at alle som ankommer fra UK testes ved ankomst og på dag 7. Dersom man kan avslutte karantene ved negativ test på dag 7, får man et incentiv til å ta denne testen. Eventuelle positive prøver bør sendes FHI for sekvensering. Slik testing bør ikke være obligatorisk, iallfall ikke for barn under 12 år.
3. Redusere unntak fra karantene. Alternativt bør man innføre en generell innstramming av de aktuelle paragrafene: test ved ankomst, arbeidskarantene fram til negativ test tidligst tatt dag 3, fritidskarantene fram til negativ test dag 7. Vi ga konkrete forslag til forskriftsendringer.

Restriksjoner for direktefly

Her følger vår vurdering av om restriksjonene i covid-19-forskriften § 8 a knyttet til personer som ankommer med direktefly fra Storbritannia bør videreføres etter 26. desember 2020, og i så fall hvor lenge.

FHIs vurdering fra oppdrag 275 og 277a er uendret: så snart intensivert testing og innstramming i karantenerregelverket er på plass, ser ikke FHI det som nødvendig å hindre flyvninger fra UK.

Vi påpeker at man ikke kan ta sikte på et fullstendig vannrett system, da varianten antakelig allerede finnes i flere andre land.

- Reisende fra UK vil kunne velge alternative ruter, så det er den intensiverte testing og innstramming av karantenerregelverket som vil ha størst effekt for å begrense import av kjente og ukjente virusmutasjoner til landet.
- De land som har påvist viruset er også de som sekvenserer mest, de fleste andre land sekvenserer veldig lite. Varianten er også tydelig til stede i Irland.
- Danmark opplyser at de antar at denne stammen allerede sirkulerer i populasjonen. De tilfellene de har påvist har ikke kjent tilknytning til UK.
- Storbritannia antar at stammen har spredt seg til flere land allerede.
- Det har vært mye reise mellom UK og andre land, også i de seneste månedene.

Det viktigste blir derfor å sikre god etterlevelse av karantene for de største gruppene som passerer grensene.

Vurdering av sosiale konsekvenser

De sosiale konsekvensene av avlyste fly kan bli betydelige.

Det er også nødvendig å vurdere tiltakene etter smittevernlovens § 1-5 og *International Health Regulations*.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.